

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI
TUNCAY ÖZİLHAN'IN
STRATEJİK TEKNİK EKONOMİK ARAŞTIRMALAR
MERKEZİ (STEAM) TARAFINDAN DÜZENLENEN
VERGİ ARENASI KONUŞMASI

13 Kasım 2003
Ankara Hilton Oteli

TUSIAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 80050 İstanbul - Türkiye
Ankara : İran Cad.No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel: 13,Avenue Gaulois, des 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 USA

Tel: (90-212)249 19 29
Tel: (90-312)468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70

Fax: (90-212) 249 13 50
Fax: (90-312)428 86 76
Fax: (32-2) 736 39 93
Fax: (1-202) 776 77 71

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.org

web sitesi: www.tusiad.org

Sayın Bakanım, saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları,

Yıllardan beri tartıştığımız vergi problemini bugün bir kez daha ele almak üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Türk Vergi sisteminin içinde bulunduğu problemler ve reform ihtiyacı, daha önce çeşitli platformlarda birçok kez işlendi.

Biz de gerçekleştirdiğimiz toplantılarla görüşlerimizi kamuoyuyla paylaştık; reform sürecinde olan vergi sistemimizin iyileştirilmesi için somut önerilerde bulunduk.

Şimdiye kadar, sorunlarımızı ve önerilerimizi deyim yerindeyse kendimiz anlattık kendimiz dinledik.

Maalesef hükümetlerimizi, bu konuda harekete geçiremedik.

Umarım bu kez kamuoyunun dikkatini bu konuya çekmek ve çözüm için toplumsal mutabakata varmak konusunda bir ilerleme kaydederiz.

Değerli katılımcılar,

Vergi konusunda söylenebilecek şeylerin pek çoğunu biz şimdiye kadar söyledik.

Kaldı ki, Vergi Arenası, iki gün boyunca bu konuları çok değerli katılımcılarla etraflıca ele alacak.

Bu nedenle, ben sadece vergi sisteminde reform ihtiyacının zaruriet ve aciliyeti üzerinde durmak ve konunun inceliklerini uzmanlarına bırakmak istiyorum

Ekonomimizde artık istikrar büyük ölçüde sağlandı.

Şimdi gözlerimizi sürdürülebilir büyümeye çevirdik.

Bu noktada, vergi sistemindeki aksaklıkların, Türkiye'nin uluslararası rekabet arenasındaki artık en temel meselesi olduğunu görüyoruz.

Vergi yükü, Türkiye'nin büyüme perspektiflerini karartacak boyutlara ulaştı.

Küresel alanda yaşanan vergi rekabetinde, vergi sistemi basitleşiyor ve vergi oranları düşüyor.

Türkiye ise, akıntıya karşı kürek çekiyor ve içinden çıkılmaz karmaşıklıkta bir vergi sisteminin yanı sıra, vergi oranlarını da devamlı olarak artırıyor.

Bu durum sadece bizim gibi ülkelerle yapılan bir karşılaştırmada değil, gelişmiş ülkelerle karşılaştırıldığında bile geçerli.

Son 15 yılda OECD ülkelerinde vergi yükü artışı ortalama % 3,5 iken, Türkiye'de bu oran % 18 olarak anormal yükseldi.

Oysa ki, rakibimiz olan Doğu Avrupa ülkeleri ve İrlanda gibi son yıllarda hızlı kalkınan ülkelerde vergi yükü, düşüş eğilimi içerisinde.

Son yıllarda AB ülkelerinde de gelir vergisi ve kurumlar vergisi oranlarında düşüş eğilimi görülüyor.

2000-2002 yılları arasında kurumlar vergisi oranında Almanya'da 13 puan, İrlanda'da 8 puan, Lüksembourg'da 7 puan, Kanada'da 6 puanlık indirimler görülüyor.

AB ülkeleri vergi politikalarını daha düşük oranlar ekseninde uyumlaştırma ve sadeleştirme yolunu seçmişler.

Özetle, vergi rekabetinde de geri konumdayız.

Dünyadaki genel trend vergi sistemlerinin basitleştirilmesiyle, Türkiye sınıflandırma dışı kalan "diğer vergiler" kaleminin %4'lere ulaştığı tek OECD ülkesidir.

Türkiye iki alanda daha dışa düşen konumundadır.

Bunlar düşük sosyal güvenlik primleri ve mal ve hizmetlerden sağlanan yüksek vergi gelirleridir.

Brüt oranlardan hareketle istihdam üzerindeki net vergi yükü için yapılan karşılaştırmada da, Türkiye çalışanın kazancı içersindeki vergi payının en yüksek oluşu ülkedir.

Niye tüm dünya vergi yükünü düşürürken Türkiye artırma yolunu seçiyor?

Bu sorunun cevabı bozuk kamu maliyesi.

Geçtiğimiz son on yılda bütçe açığı hızla yükselerek %4'lerden %15'ler seviyesini gördü.

Bu açık vergi oranlarının yükseltilmesi ya da bütçeye yeni vergi kalemleri eklenmesi yoluyla finanse edilmeye çalışıldı.

Böylece, son on yılda vergi yükü yaklaşık iki katına çıktı.

Ancak, artan vergi yüküne rağmen, borçlanmanın önü kesilemedi ve borç yükü, yine aynı dönemde, %20'lerden %70'lere ulaştı.

2001'den bu yana bütçe açığını ve borç yükünü azaltmaya çalışıyoruz.

Ancak bunu yaparken de vergi sistemine dayanıyoruz.

Vergi gelirlerimizi gerçekte ülkenin altyapısı, sağlık ve eğitim hizmetleri gibi kamu hizmetlerinde kullanmak yerine borç yüküne teslim ediyoruz.

Bu şekilde ekonomimizin rekabet gücüne uzun vadede katkıda bulunacak tüm bu alanlarda geri kalıyoruz, teknolojik ilerlemenin etkisini ifade eden toplam faktör verimliliğimizi düşürüyoruz ve bunun tabii sonucu olarak büyüme potansiyelimizi dizginliyoruz.

Hiç unutmayalım, demografisi genç bir toplumuz; yaşadığımız krizler sonucunda tarım dışı sektörde işsizlik oranımız %14 ve her yıl işgücü piyasamıza 700,000 kişi giriş yapıyor.

İşgücü piyasasına her yıl gelen bu insanlarımızın eğitim düzeyinin de yüksek olmadığını biliyoruz.

Dolayısıyla, düşük ücretlere razı oluyorlar ve bu şekilde gelir dağılımımızı da çarpıtıyoruz.

Hiç şüphesiz bütçe disiplini uzun dönemli makroekonomik dengelerin tesisi için gerekli.

Ancak bütçe açığını kamu kesiminde tasarruf sağlayıcı, vergi sisteminde ise etkinliği artırıcı yapısal reformlarla sağlamalıyız.

Yoksa daha fazla ve daha çok sayıda vergi ile değil.

Bütçe disiplini sağlamanın birinci ayağı harcamaların kontrolü ve kaynak verimliliğinin artırılmasından geçiyor.

Bütçe disiplininin ikinci ayağı ise yüksek gelir toplanabilmesi.

Şimdiye kadar harcamaları azaltma konusunda zafiyet gösteren hükümetler, hep bütçe açığını hep aynı kaynakları vergilendirerek finanse etme yolunu seçtiler.

Kamu gelirlerini artırmanın yolu ise, bugünün dünyasında ek vergiler koymaktan değil, kayıtdışılığı önlemekten geçiyor.

%50'ye varan kayıtdışı ekonomi, aynı düzeydeki vergi gelirlerinin, vergi oranlarının yarıya düşürülmesiyle elde edilebileceği anlamına gelir.

Sadece vergi kanunlarında yapılacak değişikliklerin kayıtdışının önlenmesi için yeterli olmayacağı açıktır.

Vergi idaresi ve vergi denetiminin teknolojik altyapısıyla yepyeni bir anlayışla, baştan sona yenilenmesi "olmazsa olmaz" bir şarttır.

Sadece vergi sistemi açısından değil, tüm ekonomik sistemimiz açısından da, devlette şeffaflık mutlaka sağlanmalıdır.

Dünyada e-devlet uygulamalarındaki trendlerin dışında kalmamız mümkün değildir.

Neticede sağlıklı bir kamu maliyesi ve artan vergi gelirleri için, geleişen ve büyüyen bir ekonomi şart.

Ekonominin büyümesi ise ancak vergi sistemin yeniden ve sadeleiştirilerek yapılandırılması ile mümkün.

Mevcut vergi sistemi yurtiçindeki iř ortamını olumsuz etkilerken, özel kesimin rekabet gücünü de azaltıyor.

Vergi sistemi, yabancı sermayenin ülkemize gelmesine engellediği gibi yerli sermayeyi de yurtdışına kaçırıyor.

Yani yatırımlar gerçekleşmiyor, ülkemizin çok sayıda eğitimi genç insanı için yeni ař ve iř imkanları yaratılmıyor.

Gelecek açısından uluslararası rekabette ülkemizi ayakta tutacak teknoloji yoğun büyük yatırımlar gerçekleşmiyor.

Ekonomide göreli istikrarın sađlandđı, enflasyonun tek haneli rakamlara düşmeye bařladđı bu dünyada iki şeye tahammülümüz yok.

1.lke içinde kayıtdışı ekonominin yarattđı haksız rekabet,

2. yurtdışında yüksek vergi yükü nedeniyle maruz kaldđımız haksız rekabet.

Bu koşullar sađlandđı takdirde, Türkiye, verimlilik, büyüme ve istihdam artışını sağlayabilecek potansiyelindedir.

Sayın Bakanım,

Vergi reformunu şimdi yapmayacaksak ne zaman yapacađız?

Osmanlı İmparatorluğundan bu yana Türkiye ekonomisi birçok kez ciddi dönüşümlerden geçti.

Vergide ise, aşarın kaldırılmasının ardından ikinci önemli reform, KDV oldu.

Bugün Türkiye, şimdiye kadar görülmemiş boyuttaki bir global ekonomik sistemin parçası olan, AB üyelik sürecinde bir ülke.

Vergi sistemimizi, artık çağın ihtiyaçlarına cevap verecek bir boyuta taşımanın vakti gelmedi mi?

Bugüne kadar vergi sisteminde sıkça yapılan düzenlemelerden ve aflardan bir sonuç alınamadığı ortada.

Vergide adaleti ön planda tutan, sermaye birikimini ve kurumsallaşmayı destekleyen, Türkiye'yi uluslararası vergi rekabetinde olumlu bir konuma getirecek, kayıtdışı ekonomiyi eritip vergi tabanının genişletilmesini sağlayacak ve hepsinden de önemlisi vatandaşların toplanan vergilerin yerinde harcandığına ilişkin güveni tesis edebilen bir vergi reformunun artık zamanıdır.

Kapsamlı bir vergi reformunun önkoşulu bu değişimleri yapabilme konusunda siyasi kararlılık.

Konuştuklarımız neticede dünyada çözümlenmiş ve ne yapılacağı belli olan konular.

Dolayısıyla, bilememekten kaynaklanan bir eksiklik söz konusu değil.

Ancak her nedense bozuk vergi sisteminin oluşturduğu çarpık dengeyi değiştirmek istemeyen kesimlerin baskısı şimdiye kadar hep galip geldi.

Artık bunları aşmalı ve konuştuklarımızı uygulamaya geçirmeliyiz.

Bu toplantımızın, uzun yıllardır kanayan bir yara haline gelmiş olan vergi sisteminin yeniden yapılandırılması konusundaki çalışmalara katkıda bulunacağını umuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.